Emri: _____ **Data:** _____ **Pikët:** _____

PJESA 11

10 fakte interesante për VPN-të dhe njohuri nga bota reale

Fletë pune interaktive dhe udhëzues studimi

Bazuar në Udhëzuesin VPN.com për VPN-në: **https://www.vpn.com/sq/vpn/**

Fletë pune: Çfarë është një VPN

Pjesa 11: 10 fakte interesante për VPN-të dhe njohuri nga bota reale

Rishiko këto fakte dhe njohuri reale shumë të vlefshme për historinë, tregun dhe teknologjinë e VPN-ve.

1. PROTOKOLLI I PARË VPN

PPTP (Point-to-Point Tunneling Protocol) u zhvillua nga një grup shitësish përfshirë Microsoft dhe u publikua si RFC 2637 në korrik 1999 për të mbështetur VPN-të e qasjes në distancë. [6]

2. VLERËSIMI I TREGUT

Tregu global i VPN-ve ka përjetuar rritje të shpejtë, të nxitur nga kërkesat në rritje për punë në distancë dhe nevojat e sigurisë së ndërmarrjeve.

3. REVOLUCIONI WIREGUARD

WireGuard ka një bazë kodi shumë të thjeshtuar, të projektuar për efikasitet, që e bën më të lehtë për t'u audituar për cenueshmëri sigurie se protokollet tradicionale. [4]

4. STANDARDE TË RREPTA AUDITIMI

Ofruesit kryesorë të VPN-ve punësojnë audituesa të jashtëm (si Cure53 ose PwC) për të kryer rishikime të pavarura të kodit dhe për të verifikuar se nuk regjistrojnë asnjë aktivitet të përdoruesve.

5. ORIGJINA E ALEANCËS 5-EYES

Aleanca Five Eyes u zhvillua nga marrëveshja e vitit 1946 UKUSA për inteligjencën e sinjaleve mes SHBA-së dhe Mbretërisë së Bashkuar, të cilës më vonë iu bashkuan Kanadaja, Australia dhe Zelanda e Re.

6. INSPEKTIMI I THELLË I PAKETAVE

Inspektimi i thellë i paketave (DPI) shqyrton përmbajtjen e paketave dhe modelet e trafikut, jo vetëm kokat, dhe disa firewall-e e përdorin për të zbuluar dhe bllokuar protokollet e zakonshme të VPN-së.

7. PËRDORIMI KORPORATIV

Një përqindje e madhe e punonjësve të ndërmarrjeve në mbarë botën përdorin VPN të sigurta për t'u identifikuar në baza të dhënash të brendshme, çka e bën një standard kyç sigurie.

8. VPN-TË TË DECENTRALIZUARA

VPN-të e decentralizuara (dVPN) e shpërndajnë trafikun nëpër një rrjet nyjesh të drejtuara nga bashkëveta (peer), duke zvogëluar varësinë nga një ofrues i vetëm i centralizuar.

9. ANONIMITETI I TOR KUNDRAS VPN-SË

Një VPN e tunelon trafikun përmes një ofruesi të vetëm, ndërsa Tor (The Onion Router) e dërgon trafikun përmes tre releve vullnetare (guard, middle dhe exit), ndaj asnjë rele i vetëm nuk i njeh të dy skajet.

10. KOSTOJA E SHKELJEVE TË TË DHËNAVE

Përdorimi i një modeli qasjeje të sigurt zero-trust me një VPN ndihmon organizatat të mbrojnë pronësinë intelektuale dhe të zbusin ndikimin financiar të shkeljeve të të dhënave.

Referenca teknike dhe burime

Botime të cituara, specifikime kriptografike dhe standarde zyrtare dokumentesh të përdorura në këtë fletë pune.

REFERENCA AKADEMIKE DHE TË INDUSTRISË

[1] NIST. (2020). SP 800-77 Rev. 1: Guide to IPsec VPNs.
https://csrc.nist.gov/pubs/sp/800/77/r1/final

[2] WireGuard. (n.d.). WireGuard: fast, modern, secure VPN tunnel.
https://www.wireguard.com/

[3] WireGuard. (n.d.). Protocol & Cryptography.
https://www.wireguard.com/protocol/

[4] Donenfeld, J. A. (2017). WireGuard: Next Generation Kernel Network Tunnel. NDSS Symposium.
https://www.ndss-symposium.org/ndss2017/ndss-2017-programme/wireguard-next-generation-kernel-network-tunnel/

[5] OpenVPN. (n.d.). OpenVPN 2.6 Manual.
https://openvpn.net/community-resources/reference-manual-for-openvpn-2-6/

[6] IETF. (1999). RFC 2637: Point-to-Point Tunneling Protocol (PPTP).
https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc2637